

**ДО СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ Д 26.062.02
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, професора

Прохорової Вікторії Володимирівни

на дисертацію Титикала Володимира Сергійовича на тему

«Методологічні основи просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємства в умовах постіндустріального розвитку»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)

Ознайомлення з дисертацією, авторефератом та опублікованими працями Титикала Володимира Сергійовича дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційного дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Сучасні трансформації економічних систем, зумовлені інтеграційними та безпековими викликами, тенденціями структурних перетворень економічної активності під впливами технологічних змін, а також змінами у концептуальному баченні теоретико-методологічних засадах економічного розвитку зумовлюють пошук нових наукових та практичних рішень щодо забезпечення ефективності господарювання, адаптивності та конкурентоспроможності економічних суб'єктів. Динамічність інтелектуалізації та цифровізації технологій виробництва, прискорення інформаційних комунікацій та дифузії знань в контексті капіталізації інтелекту детермінує розвиток економічного потенціалу підприємств, що має активізувати механізми адаптивності ресурсозабезпечення, визначити пріоритетність інноваційно-інвестиційної активності, забезпечити стійкість та прибутковість в умовах інтегрованості ринків. Адекватною відповіддю на зазначені тенденції є формалізації нових наукових концепції та пошук методологічного обґрунтування узагальненої парадигми постіндустріалізації та просторового розвитку економіки.

Підприємства машинобудування в сучасних економічних реаліях потребують інституційної та методичної підтримки, а управління їх

*Вас 51.06/95
14.11.2022*

економічним потенціалом – методологічного забезпечення та практичних рекомендацій щодо просторової трансформації, стійкості й інтегрованості до глобальних економічних систем, процесного управління активізацією економічного потенціалу в контексті забезпечення послідовності й безперервності забезпечення ефективності діяльності підприємств машинобудування. Формалізація теоретичного та методологічного забезпечення просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємств з огляду на зазначені тенденції стає важливою науковою проблематикою, що потребує наукового обґрунтування нової парадигми в межах теорій постіндустріального суспільства та нетехнологічного відтворення економіки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Детальне вивчення дисертаційної роботи Титикала В.С. на тему «Методологічні основи просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємства в умовах постіндустріального розвитку», автореферату та наукових публікацій, дозволяє зробити висновок про обґрунтованість отриманих науково-методичних положень і їх достовірність.

Представлена Володимиром Сергійовичем дисертаційна робота та автореферат повністю ідентичні за отриманими результатами та їх описом, а дослідження відзначається послідовністю і логічністю викладення матеріалу, раціональною структурізацією змісту. Автор в повній мірі розкрив теорію й наукову методологію вирішення мети наукової роботи та реалізував встановлені завдання, що засвідчує комплексність і завершеність отриманих дисертантом результатів.

Висновки, положення теоретичного, методологічного та прикладного характеру, що описані у дисертаційному дослідженні, є в повній мірі обґрунтованими та підтвердженими проведеними розрахунками і аналізом. Це забезпечувалось використанням загальнонаукових та спеціальних методів проведення наукового дослідження в економіці та суміжних науках, здійсненням поглибленого та різнобічного аналізу світових і українських наукових джерел з досліджуваних питань щодо просторово-процесного управління, управління економічним потенціалом, концепції індустріалізації економічних систем. Також в роботі отримані результати було обґрунтовано визначеними закономірностями і аналізом нормативно-правового забезпечення, інформаційно-статистичних матеріалів профільних міністерств та органів місцевого самоврядування, інформаційно-аналітичних й

довідкових матеріалів професійних асоціацій, рейтингових і консалтингових агентств, фінансової звітності та практики господарювання підприємств у реаліях вітчизняної економіки.

У дисертації в повній мірі розкрито методичний інструментарій дослідження, авторські підходи до формалізації концепції просторово-процесного управління та достатньо ґрунтовно розкрито зміни у парадигмі постіндустріального економічного розвитку. Дисертант формалізував теоретико-методологічний базис роботи у складі ґносеологічного, індустріалізаційного, інноваційного та інституціонального підходів наукового пізнання для отримання комплексного уявлення про просторовий розвиток і процесне управління економічним потенціалом, а також застосування загальнонаукових і спеціальних методів досліджень, зокрема таких, як: абстрактно-логічний; методи системного, теоретичного та ретроспективного економічного та статистичного, графічного і порівняльного аналізу; методи дедукції, узагальнення та синтезу, екстраполяції, групування і кластеризації. Сукупність і комплексність застосування методичного забезпечення в дослідженні як теоретичних так і прикладних основ дозволило розкрити авторські гіпотези і обґрунтувати їх вплив на розвиток економічної теорії.

Дисертаційне дослідження Титикала С.В. відповідає актуальним напрямкам розвитку економічної науки та безпосередньо пов'язане з тематикою науково-дослідних робіт, що виконувалися у Національному авіаційному університеті, зокрема з науково-дослідною роботою кафедри економіки повітряного транспорту «Управління сталим розвитком інтеграційних процесів підприємств повітряного транспорту в міжнародному просторі» (номер державної реєстрації 0118U004287), де здобувач формалізував підходи до управління підприємством; «Мотиваційне управління економічними системами в умовах інтелектуально-цифровізаційної трансформації» (номер державної реєстрації 0121U113066), у якій здобувач розкрив роль парадигми постіндустріального розвитку у формуванні управлінських підходів.

Обґрунтованість та достовірність результатів дисертаційної роботи Титикала С.В. підтверджується апробацією та позитивною оцінкою на дев'ятнадцяти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях (в т.ч. 3 за кордоном), публікаціями у фахових та інших виданнях, впровадженням результатів дослідження у діяльність органів місцевого самоврядування (Київська обласна рада VIII скликання, Солом'янська районна державна адміністрація в місті Києві), господарську діяльність державних підприємств (Державного підприємства «Український

інститут інтелектуальної власності», Національного медичного університету ім. Богомольця) та професійних організацій («Асоціація митних брокерів»), а також практикою застосування на підприємствах України (ТОВ «ДЕЛЬТА СТРОНГ», ТОВ «Білоцерківський аероклуб «Пілот»», ТОВ «ПЕРСПЕКТИВА ОС»). Наукові та методичні положення, отримані у дослідженні, імплементовано у навчальний процес Національного авіаційного університету.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Основні теоретичні, науково-методичні положення та методичні підходи, результати проведеного аналізу та оцінки, висновки дисертаційного дослідження Титикала С.В. є науково-обґрунтованими, що сформовано актуальністю наукових і практичних завдань, комплексністю застосованих методів, поглибленим вивченням вітчизняних та зарубіжних джерел, логічністю викладення і опису результатів, статистичним та аналітичним опрацюванням великих масивів економічної і статистичної інформації. Наукові положення та висновки, які виносяться на захист, одержані автором самостійно.

У дисертації та авторефераті викладено особисту наукову позицію дослідника відносно формування методології просторово-процесного управління економічним потенціалом. До наукових результатів, які *вперше* формалізовано у дисертаційному дослідженні, вважаємо доцільним віднести:

- на засадах генезису теорії індустріального розвитку суспільства, аналізу наукових здобутків світових вчених щодо становлення парадигми постіндустріального економічного укладу (стор. 71-84) обґрунтовано авторську позицію щодо трансформації парадигми в контексті реалізації тріади методологічних функціоналів (економічного потенціалу, концепції управління та типу економічної системи) (стор. 85-101) та формалізації управлінських просторів (стор. 127-133);

- обґрунтовано методологічні засади концепції просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємств, котрі автором розкрито через обґрунтованість підходів до встановлення формату і складу економічного середовища та його впливу на трансформацію потенціалу (стор. 125-135, 142-146, 155-171, 366-377), принципи, а також методи і фактори трансформації простору економічного розвитку потенціалу підприємства (стор. 151-154);

- методологічно обґрунтовано систему забезпечення імплементації наукових та прикладних засад просторово-процесного управління економічним потенціалом шляхом формалізації зовнішнього та внутрішнього простору, передумов появи змін, функцій та методичних підходів до формування результативності підприємств (стор. 175-181).

- концептуальні основи управління економічним потенціалом, що розкриваються через імперативи його розвитку, структуризації та детермінізму, опису процесів формування реструктуризаційно-модернізаційної, інновінгово-інтелектуальної, компетентісно-функціональної, ринково-відтворювальної складових, а також оцінювання стійкості структури та формалізацію механізму формування стратегії його розвитку (стор. 270-299, 366-37, 381-386);

удосконалено:

- систему принципів організаційно-економічного механізму здійснення просторово-процесного управління економічним потенціалом, котрі розкрито через обґрунтування засад стратегічного аналізу економічної генетики (стор. 148-151);

- теоретико-методичне забезпечення аналізу інституційних детермінант державного регулювання в контексті реалізації послідовності щодо встановленні ключових потреб й економічних інтересів, визначення методів стимулювання, контролю та аналізу середовища використання економічного потенціалу підприємств промисловості (стор. 238-266);

- методологічний базис інтеграційного підходу до просторово-процесного управління економічним потенціалом промислових підприємств в умовах неотехнологічного відтворення, що автором розкрито через формалізацію зовнішнього і внутрішнього просторів, а також організаційних засад впливу цифровізації й інтелектуалізації, стратегії розвитку економічного потенціалу через адаптивну трансформацію (стор. 357-384);

- функціонально-структурну модель взаємозалежності економічних інтересів підприємств та економічного потенціалу в умовах структурних перетворень, що, на відміну від існуючих, дозволяє оцінити вплив факторів середовища на позиціонування і вибір стратегії управління економічним потенціалом промислового підприємства (стор. 390-402);

- прикладні аспекти кластерізації із застосуванням кореляційного аналізу складових і просторових впливів на економічний потенціал машинобудівних підприємств, на основі використання формули Стерджесса та побудови «спіралі кластерного розвитку економічного потенціалу», що дозволило проектувати рівні розвитку економічного потенціалу та інструментарій реалізації управлінських стратегій (стор. 335-353);

набуло подальшого розвитку:

- поглиблення теорії управління економічними системами шляхом визначення принципів, класифікаційних ознак, формування авторської матриці вибору методів й, на відміну від існуючих досліджень, теоретико-методичних положень просторово-процесного управління підприємством (стор. 28-70);

- теоретичні засади трансформації теорії індустріального розвитку суспільства в контексті формалізації автором теоретико-методологічних засад постіндустріалізації економіки, що дисертантом обґрунтовано через послідовність змінності типів економічних систем, взаємоузгодженості трансформації економічних просторів та концепції управління (стор.71-102);

- методичні засади аналізу постіндустріального простору управління економічним потенціалом машинобудівних підприємств, що розкриваються через адаптивно-гармонізаційні трансформації та систему індикаторів оцінювання реструктуризаційно-модернізаційних, ринково-відтворювальних, компетентісно-функціональних, інновінгово-інтелектуальних складових економічного потенціалу (стор.326- 334);

- обґрунтування організаційно-економічного механізму формування стратегії розвитку економічного потенціалу шляхом збалансування економічних інтересів стейкхолдерів та капіталовласників, а також елементів механізму з позицій структурних перетворень під впливом постіндустріалізації та неотехнологічного відтворення (стор. 382-390);

- категоріальний апарат економічної науки в поняттях «просторово-процесного управління» (стор. 70), «економічний потенціал» (стор. 102-104) та «економічний потенціал промислового підприємства» (стор. 113), а також заслуговує уваги поняття «структурної стійкості» в контексті аналізу просторово-процесного управління підприємствами (стор 296, 311).

Важливість результатів досліджень для науки та практики

Отримані результати дисертаційної роботи Титикала С.В. у теоретичній, методологічній, експериментальній та апробаційній частинах дають підстави підсумувати щодо можливості їх використання:

- *в діяльності органів державної влади:* запропонованого комплексу теоретико-практичного забезпечення державного регулювання функціонування просторової економіки для узгодження економічних інтересів та запитів стейкхолдерів (Київська обласна рада VIII скликання (довідка № 1366/01 від 12.09.2022), Солом'янська районна державна адміністрація в місті Києві(довідка № 108-7368 з від 12.09.2022));

- в діяльності наукових і освітніх закладів: розвиненої теорія управління економічними системами та теорії індустріального розвитку економіки економічних систем (Національний авіаційний університет (довідка №11/102 від 07.09.2022));

- в практиці господарювання підприємств:

- Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (УКРПАТЕНТ) (довідка № 72-д від 19.10.2021) – формування системи процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємств в умовах інноваційно-цифровізаційного розвитку економіки має практичну цінність та дозволяє оптимізувати стратегії розвитку для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства;

- ТОВ «ДЕЛЬТА СТРОНГ» (довідка № 26.07 від 09.08.2022) – теоретико-методичний підхід до формування та удосконалення економічного потенціалу підприємства в умовах структурно-організаційних трансформацій. Запропонований методичний підхід дозволяє оперувати значним масивом різних за обсягами даних та визначати структурно-організаційні взаємозв'язки між показниками, що зумовлюють локальні складові економічного потенціалу та його забезпечення;

-ТОВ «Білоцерківський аероклуб «Пілот»» (довідка № 82.19 від 16.11.2021) – методологічний підхід щодо формування процесно-просторового управління економічним потенціалом на основі розробленої моделі, що дозволяє побудувати систему показників оцінки економічного потенціалу підприємств і дає можливість аналізувати його структурні елементи, а також отримати економетричні прогностичні моделі сценаріїв розвитку економічного потенціалу підприємства;

- «Асоціація митних брокерів» (довідка № 13/27 від 30.08.2022) – методично-практичний підхід, який дозволяє оперувати значним масивом різних за обсягом даних та визначати структурно-організаційні взаємозв'язки між показниками, що зумовлюють локальні складові економічного потенціалу та його забезпечення;

- ТОВ «ПЕРСПЕКТИВА ОС» (довідка № 47/2 від 18.12.2021) – виокремлення детермінант формування складових економічного потенціалу промислових підприємств, які визначають необхідність виділення окремих складових у межах досліджень економічного потенціалу машинобудівних підприємств;

- Національний медичний університет ім. Богомольця (довідка № 120/3 від 07.09.2022) – запропоновані автором наукові положення та практичні рекомендації впроваджені в практику виробничої діяльності, що дозволило провести деякі зміни щодо підвищення економічного потенціалу

шляхом розроблення стратегії управління економічним потенціалом у процесі структурно-організаційних та адаптивно-гармонізаційних трансформацій підприємства.

Повнота отриманих результатів дослідження

Основні положення і висновки автором опубліковано у 47 наукових працях, з яких: розділи в 2 колективних монографіях, 21 фахова стаття у фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз), 1 стаття – у наукових виданнях інших держав; 3 статті в зарубіжних виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus/WebofScience); 26– публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг наукових праць становить 20,04 др. арк., з яких 18,12др. арк. належить особисто автору.

Представлений обсяг авторських публікацій та їх перелік, змістовне наповнення свідчать, що положення, котрі винесено на захист, пройшли достатню апробацію і відповідають вимогам МОН України щодо опублікування результатів дисертацій на здобуття ступеня доктора наук.

Оцінка змісту, структури дисертації, її мови та завершеності в цілому

Дисертаційна робота написана науковою, діловою українською мовою. Науковий доробок викладена на 554 сторінках комп'ютерного тексту, основний зміст роботи викладено на 437 сторінках, складається із анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Текст ілюстрований 109 рисунками (з них 20 займають 20 повних сторінок) і містить 40 таблиць (з них 11 займають 15 повних сторінок). Список використаних джерел викладено на 55 стор. та містить 535 посилань.

Відповідно до структури та змісту, представлена робота відповідає встановленим вимогам.

У вступі представлено структурні складові дисертаційної роботи, що мають описати основні її характеристики: розкрито і обґрунтовано актуальність теми; зазначено вклад вітчизняних та закордонних вчених у розвиток досліджуваних теорій; зазначено зв'язок роботи з науковими темами; сформульовано поставлену мету, завдання, визначені об'єкт та предмет дослідження; автором конкретизовано застосовані методи дослідження; обґрунтовано наукову новизну отриманих результатів та визначено особистий внесок дисертанта; окреслено сфери практичного застосування та підтвердження впровадження отриманих результатів

дисертаційного дослідження; наведено переліки апробації результатів дослідження, публікації, а також вказано структуру і обсяг роботи.

У першому розділі «Наукове підґрунтя формування просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємств» обґрунтовано теоретично-методологічні засади трансформації підходів до управління економічними системами. Проведено дослідження наукової еволюції щодо генезису теорії індустріалізації, періодизації змінності теорії економіки відносно просторового впливу факторів на суспільно-виробничі відносини в постіндустріалізації. Встановлено умови гармонізації розвитку економічного потенціалу підприємства під впливами постіндустріалізації економіки.

У другому розділі «Теоретико-методологічні засади просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємствами» досліджено концептуальні підходи до сутності та визначення факторів, суб'єктно-об'єктних характеристик і елементів просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємств. Розкрито систему забезпечення просторово-процесного управління через формалізацію передумов, підходів і функцій нарощування результативності розвитку економічного потенціалу.

Третій розділ «Макроекономічна діагностика функціонування і розвитку машинобудівних підприємств в умовах трансформаційних змін» присвячено аналізу факторів економічного простору розвитку потенціалу підприємств. Обґрунтовано методичний інструментарій макроекономічної діагностики функціонування та розвитку машинобудівних підприємств. Автором розкрито інституційні засади державного регулювання через формування інформаційних передумов інноваційного розвитку підприємств для узгодження інтересів стейкхолдерів.

В четвертому розділі «Організаційно-економічні засади стратегічної структурної стійкості економічного потенціалу машинобудівних підприємств» запропоновано організаційно-економічний механізм та методичний інструментарій оцінювання структурної стійкості економічного потенціалу машинобудівних підприємств під впливами факторів просторової трансформації економіки.

П'ятий розділ «Концептуальні основи інтенсифікації просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємств в умовах постіндустріального розвитку» присвячено обґрунтуванню стратегічних засад розвитку економічного потенціалу та інтеграційному моделюванню його позицій в умовах неотехнологічного відтворення.

У висновках узагальнено основні результати дисертаційної роботи.

Відповідність дисертаційної роботи обраній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради

Представлена дисертаційна робота за своїм змістом відповідає спеціальності «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)», за якою спеціалізованої вченої ради Д 26.062.02 надано право проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Зміст представленого автореферату відповідає основним науковим положенням дисертаційної роботи.

Висновки та теоретико-методологічні положення і рекомендації, подані та оприлюднені в наукових працях здобувача, мають часткову відмінність щодо подання матеріалу, при цьому за сутнісною ознакою характеризуються ідентичністю.

Дискусійні положення та критичні зауваження

Позитивно оцінюючи результати дослідження, необхідно висловити окремі зауваження.

1. У сучасних умовах постіндустріальної економіки та запитах на нетехнологічне відтворення, що на сьогодні існують, з нашої точки зору доцільно було б більш уваги приділити визначенню впливу ключової детермінанти трансформації технологій промислового виробництва та управління економічним потенціалом, що дозволило б прогнозувати та корегувати майбутні структурні зрушення у економіці.

2. В підрозділі 1.2. при дослідженні еволюції теорії постіндустріального розвитку достатньо розкрито концепції закордонних вчених. Доцільно було би описати та проаналізувати світове значення наукових здобутків сучасних вітчизняних вчених у теоріях інформаційної та циркулярної економік.

3. Автором в роботі застосовано складні лінгвістичні та філософські понятійні конструкції, що, безумовно, відображають синкретичність та надзвичайно високий науковий рівень дослідження. Проте такий категоріальний апарат ускладнює практичну імплементацію та прикладний характер використання окремих наукових результатів.

4. Проведене обґрунтування науково-методичних положень просторово-процесного управління економічним потенціалом перенасичено

формалізацією принципів (процесного підходу на стор. 48; «просторово-процесного мислення» на стор. 55-56; функціонування економічного потенціалу на стор. 107-108; принципи в механізмі просторово-процесного управління на стор. 147-149 та в «збалансованому організаційно-економічному механізмі формування стратегії управління економічним потенціалом машинобудівних підприємств» на стор. 385-386), що потребує пояснення доцільності та узгодженості застосування їх на системній основі.

5. Автором в роботі наголошено, що для підвищення ефективності стратегічних рішень необхідна інформаційна система ідентифікації та оцінки факторів і умов розвитку, а також передачі інформації виконавцям, які реалізують стратегію. Виокремлено, що основними структурними складовими є: інформаційна база, інформаційні потоки, що з'єднують зовнішні, внутрішні джерела інформації та її користувачів, а також систему підтримки прийняття стратегічних рішень, що включає імітаційну динамічну модель бізнес-процесів. Автором виокремлено внутрішні джерела інформації, а саме: маркетингове; виробниче; фінансове; науково-технічне; логістичне; кадрове. З нашої точки зору, доцільно було б розглянути та доповнити внутрішні джерела інформації, а саме: соціально-економічні та управлінські, які впливають на забезпечення стратегічного аналізу економічного потенціалу (стор. 165-166).

6. Автором в дисертації визначено, що структура потенціалу залежить від рівня втілення, ступеня використання, доцільності існування невикористаного потенціалу та рівня задоволення інтересів; але, на нашу думку, доцільно було б більш детально охарактеризувати функціональну залежність структури потенціалу підприємства від внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на його рівень розвитку (стор. 272-273).

7. Автором було обґрунтовано підхід до оцінювання структурної стійкості економічного потенціалу машинобудівних підприємств за системою реструктуризаційно-модернізаційних, ринково-відтворювальних, компетентнісно-функціональних та інновітивно-інтелектуальних індикаторів, але, не зрозумілим є методичний інструментарій вибору показників для проведеного аналізу (стор.296-324).

8. У дисертаційній роботі (стор.402-432) запропоновано методичний інструментарій оцінювання впливу просторових факторів на інтегральний показник і позиціонування економічного потенціалу машинобудівних підприємств. З метою апробації запропонованого механізму формування стратегії розвитку економічного потенціалу доцільно було б показати економічні розрахунки впливу структурних зрушень у економіці на

прогнозі значення просторового позиціонування підприємства за його економічним потенціалом (стор. 382-390).

Однак наведені дискусійні питання та зауваження в цілому не зменшують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи і можуть бути предметом дискусійного обговорення під час захисту дослідження.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Титикала Володимира Сергійовича на тему: «Методологічні основи просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємства в умовах постіндустріального розвитку», подана на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, є завершеним науковим дослідженням, відзначається новими науковими підходами до виконання поставлених завдань, котрі розкриваються у теоретико-методологічних положеннях та наданих практичних рекомендаціях щодо обраної теми дослідження.

Зазначене дає підставу стверджувати, що дисертація за своїм змістом, науково-прикладною сутністю та оформленням відповідає вимогам пунктів 7, 9 чинного «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 щодо докторських дисертацій, а її автор, Титикало Володимир Сергійович, заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

завідувач кафедри економіки та менеджменту
Української інженерно-педагогічної академії,
МОН України,
доктор економічних наук,
професор

Вікторія ПРОХОРОВА